

DECLARAȚIA cu privire la efectele înscrierii protocolare din 16 septembrie 2013**În această ediție:**

DECLARAȚIA cu 1
privire la efectele înscrierii protocolare
din 16 septembrie 2013

Violarea drepturilor 3
omului în Transnistria:
vina Moldovei

Tinerii din Tighina își 4
dezvoltă cunoștințele în
domeniul Drepturilor
Omului prin intermediul
Jocurilor Intelectuale

Principiile de la Istanbul 5
pentru eficiența dezvoltării
OSC

Asociația Promo-LEX se declară îngrijorată de evoluția negocierilor dintre reprezentanții politici și a efectelor acestora asupra siguranței și securității persoanei.

Astfel, la 16 septembrie 2013, potrivit comunicatului de presă al Biroului pentru Reintegrare, la sediul Misiunii OSCE din Chișinău, s-a desfășurat întrevederea reprezentanților politici pentru reglementarea transnistreană de la Chișinău și Tiraspol, Eugen Carпов și respectiv Nina Ștanski. În cadrul acestei întrevederi a fost semnată și o înscriere protocolară care prevede ”schimbul de informații, sistematizarea și examinarea unor dosare penale intentate la Chișinău și Tiraspol, inclusiv și perspectiva acestora”.

Potrivit încheierii protocolare atașate la comunicatul de presă, grupurile de experți, în termen de o lună de zile, urmează ”să facă schimb de informații, să sistematizeze și să propună soluții privind mecanismul posibil de rezolvare a acestor dosare penale” (предоставить предложения по возможным механизмам урегулирования вопроса данных уголовных дел).

Asociația Promo-LEX, reamintește funcționarilor publici dar și publicului larg că:

- potrivit prevederilor art.303 Cod Penal al Republicii Moldova, este pasibil sancționării amestecul sub orice formă la înfăptuirea justiției și urmărirea penală. Or, unicul mecanism LEGAL de soluționare a oricărui caz penal instrumentat de organele de drept ale Republicii Moldova este prevăzut expres în Codul de Procedură Penală;
- potrivit ordinului MAI nr.329 din 17 iunie 2004 a fost denunțată executarea prevederilor Acordului cu privire la principiile de cooperare din 26 ianuarie 1999 și Deciziei protocolare privind măsurile suplimentare de sporire a eficienței în cooperarea organelor afacerilor interne ale Republicii Moldova și Transnistriei din 20 iulie 2001, deoarece prevederile acestor documente încalcă drepturile și libertățile cetățenilor, statalitatea Republicii Moldova, contravin Constituției Republicii Moldova și Convenției Europene;
- potrivit Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr.209/14 din 10 aprilie 2012 se consideră inacceptabile orice colaborări, conlucrări în aspect juridic și propuneri de soluții juridice cu structurile din regiunea transnistreană;

Numere anterioare:

**Buletin 75 accesați [aici](#)
Buletin 74 accesați [aici](#)**

- potrivit circularei emisă de Procurorul General cu nr.25-17d/2013-393 din 4 iunie 2013 sunt inadmisibile până la soluționarea diferendului transnistrean cazurile de colaborare și schimb de informații pe diferite probleme, nemijlocit între subdiviziunile teritoriale ale autorităților publice din Republica Moldova și pretinsele structuri din regiunea transnistreană;
- potrivit multelor decizii irevocabile adoptate de către Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție sunt casate așa zisele decizii pronunțate de către „instanțele de judecată” subordonate regimului de la Tiraspol deoarece sunt adoptate de către organe judiciare neconstituționale;
- toate cazurile penale pornite și cercetate de organele de drept pe alegeri de ilegalitate în acțiunile așa zisilor reprezentanți ai „organelor de drept” din regiunea transnistreană au la baza lor plângeri ale unor persoane private, iar oferirea informației respective structurilor ilegale poate provoca persecutarea victimelor de către regimul de la Tiraspol sau chiar alte consecințe grave;

Asociația Promo-LEX consideră că viceprim-ministrul Eugen Carpov și-a permis să dea indicații care pot fi calificate drept amestec la înfăptuirea justiției și urmărirea penală. Furnizarea de informații unor structuri neconstituționale va provoca persecutarea victimelor regimului din stânga Nistrului, care au sesizat organele de drept constituționale.

Faptele descrise indică clar asupra lipsei unei memorii instituționale în cadrul organelor de stat ale Republicii Moldova, responsabile de reintegrarea țării dar și neglijenței grave a unor funcționari publici care desconsideră greșelile dar recomandările autorităților de stat relevante, precum și soluțiile irevocabile dictate de instanțele de drept constituționale.

Asociația Promo-LEX solicită:

- Guvernului Republicii Moldova și Biroului pentru Reintegrare de urgență să denunțe prevederile scrisorii protocolare fără număr din 16 septembrie 2013 semnate de către Eugen Carpov;
- Procuratura Generală, IGP, CNA și alte structuri constituționale competente să exercite urmărirea penală să nu dea curs indicațiilor Biroului de Reintegrare;
- Procuraturii Generale să se autosesizeze și să examineze legalitatea scrisorii protocolare semnate de către viceprim-ministrul Eugen Carpov;

Biroului pentru Reintegrare să sistematizeze toate actele normative și cu caracter de recomandare, emise de instanțele naționale și autoritățile relevante în vederea constituirii unei baze de date și a unei memorii instituționale care să nu permită admiterea unor astfel de lacune și abatere pe viitor.

Pentru mai multe detalii, contactați:
Ion Manole, Director Executiv,
Asociația Promo-LEX
Tel: (22) 492684, GSM: 069070800,
e-mail: info@promolex.md

Violarea drepturilor omului în Transnistria: vina Moldovei

Entitățile precum Transnistria ridică o importantă problemă de protecție a drepturilor omului. Aceste entități nu se pot califica nici ca state de facto, nici ca insurgenți, datorită dependenței lor de un stat sponsor terț (în acest caz Federația Rusă). Ele nu satisfac nici definiția unor mișcări de eliberare națională, datorită lipsei dreptului de auto-determinare externă în cazul lor. Ce este atunci Transnistria conform dreptului internațional? Răspunsul la aceasta întrebare este pe cât de simplu, pe atât de încărcat de implicații. Dreptul internațional nu definește în mod clar în acest moment o entitate precum Transnistria. Din aceasta decurge faptul că Transnistria nu deține obligații conform dreptului internațional, nici la modul general, nici în ceea ce privește protecția drepturilor omului.

Este însă în acest caz Transnistria o gaură neagră în dreptul internațional? Realitatea ne arată că da, dar cel puțin la modul teoretic lucrurile nu trebuie stea așa. Conform jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului (CEDO), Federația Rusă deține principala obligație pentru protecția drepturilor omului în regiunea Transnistreană. Aceasta obligație are ca sursă controlul efectiv pe care Rusia îl exercită asupra regimului de la Tiraspol. Însă nu doar Rusia este responsabilă pentru protecția populației din stânga Nistrului. Conform CEDO, Moldova deține «obligații pozitive» față de cetățenii ei din această regiune. Care este natura acestor obligații? Conform CEDO, Moldova trebuie să (1) ia măsuri să readucă teritoriul Transnistrean sub controlul său efectiv, și (2) să ia toate măsurile posibile să asigure respectul drepturilor omului în regiunea secesionistă.

Din păcate, în acest moment Moldova nu acționează coerent pe niciunul dintre cele două paliere. În timp ce Chișinăul derulează negocieri politice cu Tiraspolul și insistă inflexibil asupra apartenenței regiunii Transnistrene la Moldova, autoritățile judiciare ale Republicii Moldova se raportează la regiunea

din stânga Nistrului ca la o țară străină. Prăpastia dintre retorica și fapte este dureros de mare pentru populația din Transnistria. Atât Procuratura cât și organele judiciare ale Republicii Moldova refuză în multe cazuri să ancheteze sau să ia în discuție cazuri din stânga Nistrului. Acest lucru este un fapt deosebit de grav, deoarece nu contravine doar prevederilor legale care oferă protecție egală tuturor cetățenilor moldoveni, dar și obligațiilor pozitive menționate mai sus. Explicația informală oferită petiționarilor este una de natură politică: lipsa soluționării conflictului. Aceasta explicație denotă în primul rând o lipsă a înțelegerii separației dintre politic și juridic, definitorie pentru un stat de drept. Într-un stat de drept funcționarea sistemului judiciar e autonomă, neinfluențată de procesele politice. O petiție trebuie rezolvată conform procedurilor în vigoare, nu conform atmosferei politice.

Autoritățile Moldovei trebuie să înțeleagă că în acest moment sunt părtașe prin atitudinea lor la violarea drepturilor omului în Transnistria. Moldova trebuie să transforme vorbele în fapte și să ofere protecție egală populației din stânga Nistrului. Ca în multe alte probleme ale Moldovei, răspunsul stă în întemeierea unui stat de drept, capabil să își protejeze cetățenii.

Articol semant de:

Bogdan Ivănel

Doctorand și Lector

Universitatea SciencePo, Paris, Franța

Tinerii din Tighina își dezvoltă cunoștințele în domeniul Drepturilor Omului prin intermediul Jocurilor Intellectuale

În data de 20 septembrie 2013, un grup de elevi de la Liceul Teoretic „Alexandru cel Bun” din Tighina, au organizat, în cadrul liceului, sesiunea de jocuri intelectuale „Învățăm despre Drepturile Omului prin intermediul Jocurilor Intellectuale”. Prin desfășurarea acestei activități, organizatorii și-au propus să aplice abilitățile lor de multiplicatori antrenând 35 de colegi de liceu în această metodă interactivă de învățare despre drepturile omului.

Inspirați de activitățile similare la care au participat anterior, organizatorii și-au instruit colegii cu privire la tipurile de jocuri intelectuale și regulile de organizare a lor. Astfel, elevii au jucat jocurile Match și Trivia Quiz. Întrebările pentru jocuri erau axate pe tematica drepturilor omului, dar, au fost și întrebări de cultură generală.

“Jocurile Intellectuale nu sunt doar divertisment, ci și o metodă eficientă de învățare. Din acest motiv am ales anume această modalitate de a ne familiariza colegii cu drepturile omului. Cine nu a avut posibilitate până acum să afle mai multe despre ele, a avut ocazia perfectă astăzi”, a menționat la finele activității Anastasia Tica, una dintre organizatoarele și moderatoarele evenimentului.

Având în vedere numărul în creștere al participanților și impresiile pozitive ale acestora, organizatorii își propun să mai organizeze activități similare în lunile ce urmează.

Reamintim că anterior, tineri de la cele 5 licee cu predare în limba română din regiunea transnistreană au fost beneficiarii proiectului „Drepturile Omului încep cu Educația”, proiect finanțat cu suportul Ambasadei SUA care s-a finalizat pe 1 septembrie. Proiectul a pus accent atât pe învățarea drepturilor omului utilizând metode non formale, cât și pe dezvoltarea calității de multiplicatori ai participanților.

Activitatea din 20 septembrie a fost organizată în cadrul proiectului “Promovarea drepturi-

lor omului și consolidarea societății civile din regiunea transnistreană a Republicii Moldova”, implementat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de către National Endowment for Democracy (NED).

Pentru detalii contactați:
Victoria Căpățici,
Coordonatoarea Programului
Societate Civilă,
Tel: 022 31 09 45

Principiile de la Istanbul pentru eficiența dezvoltării OSC

În perioada 28-30 septembrie 2010, la Istanbul a fost organizată **Prima Adunare Globală** a Forumului deschis cu privire la eficiența dezvoltării OSC. Printre cele mai importante obiective stabilite în cadrul Forumului au fost menționate: de a explora **perspectivele în curs de dezvoltare** cu privire la eficiența dezvoltării OSC, inclusiv drepturile, rolurile și responsabilitățile organizațiilor societății civile ca actori ai dezvoltării, de a iniția o **dezbateră cu implicarea mai multor părți interesate** cu guvernele, donatorii și alți actori cu privire la eficiența dezvoltării OSC-urilor și a mediului favorabil pentru organizațiile societății civile, de a reînnoi componența și mandatul a **Grupului Global de Facilitare**.

Ca rezultat, au fost elaborate 8 principii de bază focusate pe ghidarea practicilor de lucru ale organizațiilor societății civile în ambele situații pașnice și de conflict, în diferite domenii de activitate pînă la politica de advocacy, și într-o continuitate logică – de la urgențe umanitare pînă la dezvoltare pe termen lung.

Mai jos, vă prezentăm principiile și obiectivele de bază care au fost abordate în vederea dezvoltării eficiente:

- **Respectarea și promovarea drepturilor omului și justiției sociale.** OSC-urile se referă la drepturile civile și politice, economice, sociale și culturale, precum și la standardele internaționale privind drepturile omului care derivă din sistemul drepturilor omului, al Organizație Națiunilor Unite (ONU), inclusiv Declarația privind Dreptul la Dezvoltare, Declarația privind Drepturile Copilului, Convențiile de bază privind Organizația Internațională a Muncii, Convenția privind Eliminarea tuturor Formelor de Discriminare Împotriva Femeilor (CEDAW) și acorduri de drepturile omului la nivel regional.
- **Promovarea egalității și echității de gen privind promovarea drepturilor femeilor și a fetelor.** Emanciparea femeilor, prin egalitatea de genuri, promovează accesul egal pentru femei și fete la oportunități, resurse, și de luare a deciziilor la toate nivelurile. Avînd în vedere că femeile nu reprezintă o categorie omogenă, OSC-urile subliniază necesitatea unor abordări diversificate, în scopul de a promova emanciparea femeilor, siguranța și bunăstarea, în special pentru grupurile marginalizate și dezavantajate de femei. OSC-urile, de asemenea, recunosc că bărbații și băieții sunt parteneri cruciali și trebuie să fie pe deplin implicați.
- **Responsabilizarea, dreptul de proprietate și participarea democratică a cetățenilor.** Implicarea OSC-urilor în desfășurarea diverselor activități consolidează abilitățile colective ale femeilor și bărbaților, dar și proprietatea lor democratică în calitate de actori atît în comunitățile și națiunile lor, cît și ca indivizi ce pretind asupra respectării drepturilor omului. Populațiile afectate, prin urmare, au mai multă influență, putere în luarea deciziilor și resurselor, oferindu-le mai mult control asupra factorilor care le modelează viața, fără folosirea mijloacelor violente. Proprietatea democratică asupra politicilor și dezvoltării este de o importanță deosebită în situații de conflict și post-conflict.
- **Promovarea unui mediu durabil.** OSC-urile trebuie să acorde prioritate în mod explicit condițiilor socio-economice locale și abordărilor culturale și indigene în consolidarea bunăstării, biodiversității și durabilității în practica lor de dezvoltare.

- **Transparență și responsabilitate practică.** Transparența este o condiție prealabilă esențială pentru responsabilizarea OSC-urilor. Responsabilitatea nu este limitată la raportarea financiară, ci ar trebui să consolideze atât integritatea instituțională, cât și luarea în considerare a publicului reciproc între actorii de dezvoltare, concentrându-se în special pe responsabilitate cu populațiile afectate. OSC comunitare de multe ori au anumite avantaje în punerea în aplicare a proceselor de la nivel local, responsabilitatea locală. Progrese în transparență și responsabilitate, cu toate acestea, pot uneori fi afectate și limitate de provocările OSC se confruntă trăiesc sub regimuri extrem de represive și legi și în situații de conflict armat.
- **Continuarea parteneriatelor echitabile și solidare.** Parteneriatele OSC-urilor vor fi mai puternice prin eforturi deliberate de a realiza colaborarea și coordonarea echitabilă și reciprocă, bazate pe obiective de comun acord și valori comune. OSC promovează solidaritatea și legăturile popoarelor transnaționale de sensibilizare a opiniei publice și implicarea cetățenilor în toate țările. Parteneriatele OSC-urilor eficiente de dezvoltare necesită angajamente pe termen lung, pentru a negocia obiectivele comune și cele programatice, bazată pe încredere, respect, solidaritate și dezvoltarea parteneriatelor în curs de dezvoltare.
- **Crearea și efectuarea schimbului de cunoștințe și angajarea învățării reciproce.** Procese colaborative utile de învățare oferă o bază indispensabilă pentru evaluarea rezultatelor dezvoltării durabile, impactul, precum și să permită sinergii între diferiții actori de dezvoltare. Învățarea dezvoltării necesită mecanisme eficiente de auto-reflecție și schimbul reciproc de informații și cunoștințe. Învățarea dezvoltării include schimburile între colegi OSC-urilor, colegi, voluntari, parteneri, populații afectate și alte exemple.
- **Realizarea schimbărilor durabile pozitive.** OSC-urile obțin rezultate de dezvoltare durabile prin luarea de angajamente pe termen lung, care lucrează în parteneriate, responsabilizarea comunităților și acționează în solidaritate cu populațiile afectate. Schimbarea evoluției pozitive ar trebui să fie, de asemenea, susținută prin complementaritatea de actori de dezvoltare și un accent pe cauzele profunde ale inegalității, sărăciei și discriminării. Este de responsabilitatea statului de a furniza bunuri publice, cum ar fi educația și sănătate și de a fi trași la răspundere. Cu toate acestea, capacitatea statului de a furniza bunuri publice, ar trebui să fie consolidate.

Conform acestor principii, OSC-urile se angajează să devină actori activi pentru a îmbunătăți și de a deveni pe deplin responsabili pentru dezvoltarea practicilor lor. Aplicarea politicilor și implicarea actorilor vor fi la fel de importante. Toate guvernele au obligația de a respecta drepturile omului –astfel ca, dreptul la asociere, la întrunire și libertatea de exprimare. Împreună, acestea sunt condiții prealabile de dezvoltare.

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

**National Endowment
for Democracy**

Supporting freedom around the world

Coordonator ediție:

Carolina Bondarciuc

E-mail: crdt@promolex.md

Web: www.promolex.md

Tel/Fax: (373 22) 45-00-24

GSM: 069637849

Asociația Promo-LEX este o organizație non-guvernamentală, apolitică și non-profit, care are drept scop dezvoltarea democrației în Republica Moldova, inclusiv în regiunea transnistreană, prin promovarea și protejarea drepturilor omului, monitorizarea proceselor democratice și consolidarea societății civile.

Asociația Promo-LEX oferă asistență juridică gratuită pentru locuitorii din regiunea Transnistreană pe probleme ce țin de încălcarea drepturilor omului.

Pentru consultații vă rugăm să contactați:

Tel: (022) 31-09-45

Punctele de vedere exprimate în această publicație aparțin autorilor și nu pot fi interpretate sub nici o formă ca reflectând opinia Fondului Național pentru Democrație (NED).